Työ ja turva -osasto/MH/lv 4.11.2024

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
tyv@eduskunta.fi

HE 118/2024 vp

HE 118/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle Työkanava Oy -nimistä osakeyhtiötä koskevan lainsäädännön kumoamiseksi

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry vastustaa Työkanava Oy:n lakkauttamista. Päätös on lyhytjänteinen ja heikentää vaikeasti työllistyvien mahdollisuuksia päästä työelämään. Uuden erityisyhtiön toiminnan käynnistäminen vaatii aina panostuksia. Varsinkin Työkanavan kohdalla puhutaan aivan uudesta toiminnasta, jota ohjataan vahvasti lainsäädännöllä. Työkanava OY:lle ei anneta mahdollisuutta osoittaa tarpeellisuuttaan.

SAK on erittäin huolestunut vaikeassa asemassa olevien työnhakijoiden mahdollisuuksista työllistyä. Orpon hallituksen aidot panostukset osatyökykyisten työllistämisen ovat minimaaliset. Hallitusohjelmassa on hyviä kirjauksia, mutta rahoitusta ei ole varattu konkreettisiin toimiin. Sen sijaan useat heikennykset kohdistuvat suoraan tai välillisesti osatyökykyisiin.

Esitysluonnoksen perustelut ovat erittäin suppeat ja puutteelliset. On totta, että Työkanava Oy ei ole saavuttanut sille asetettuja työllistämistavoitteita, mutta asetetut tavoitteet ovat olleet erittäin kunnianhimoisia. Niiden saavuttaminen on kuitenkin mahdollista lähivuosien aikana. Perusteluissa ei ole avattu Työkanavan käytännön toimintaa. Piiloon jää esimerkiksi työnantajille tarjottu maksuton palvelu, jossa kartoitetaan työpaikan mahdollisuuksia työllistää osatyökykyisiä. Laaja kartoitus ei sido hankkimaan työntekijöitä Työkanavan kautta, vaan jää työnantajan käyttöön ja hyödynnettäväksi.

SAK on huolissaan osatyökykyisten mahdollisuuksista työllistyä tulevaisuudessa. Esitysluonnoksessa nostetaan vaihtoehdoksi palkkatuen käytön lisääminen. Palkkatukeen on tehty heikennyksiä Orpon hallituksen aikana. Muutosten jälkeen kuntien palkkatuen käyttöä rajataan rajusti ja muutoinkin kannusteet sen käyttöön vähenevät. Palkkatuettu työ ei myöskään kerrytä jatkossa myöskään työssäoloehtoa.

Työkanava Oy:n pääomitus on tullut suurelta osin EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen RRF-rahoituksen kautta. Rahoituksen käyttö on tarkasti säädeltyä ja rahoituspäätökset on pitänyt hyväksyttää EU:ssa. Esityksessä ei avata, aiotaanko säästynyt rahoitus ohjata muihin osatyökykyisten työllistymistä edistäviin palveluihin. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan Työkanavan lakkautus on säästötoimi, jossa yhtiön pääoma siirretään valtiolle. Esityksessä ei ole arvioitu, voiko tämä johtaa EU:n takaisinperintään. Tässä tapauksessa säästöjä ei tule juurikaan

julkiseen talouteen vaan päinvastoin Suomi menettää rahaa. SAK pitää tätä erittäin valitettavana ja turhana riskinottona.
Vaihtoehtoisia tapoja ei ole esitetty ollenkaan esitysluonnoksessa. Yksi tapa olisi ollut lakkauttaa määräajaksi vuosittainen toiminta-avustus ja antaa Työkanava Oy:n toimia pääomallaan. Näin toimien yrityksen toimintaa olisi voitu hoitaa useampi vuosi ja arvioida pääseekö se esitettyihin tavoitteisiin. Toinen vaihtoehto olisi ollut etsiä Työkanava Oy:lle uusi omistaja tai omistajat esimerkiksi suurista kaupungeista, kun kunnat ottavat hoitaakseen TE24-uudistuksen yhteydessä työvoimapalvelujen järjestämisen vuoden 2025 alusta.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Mikko Heinikoski
Koulutus- ja työllisyysasioiden päällikkö

Työ ja turva -osasto 4.11.2024